

## Liječenje koštano-mišićnih nuspojava inhibitora aromataze

**Ivan SUNARA<sup>1</sup>, Ana BOJČIĆ<sup>2</sup>, Fredrik ANDERSSON<sup>3</sup>,**

**Renata ČOP<sup>2</sup>, Tatjana CIKAČ<sup>3</sup>, Igor VRGA<sup>1</sup>,**

*<sup>1</sup>Danderyds Sjukhus AB, Stockholm, Sweden*

*<sup>2</sup>DZ Osjek, Hrvatska*

*<sup>3</sup>Vaxholms Vårdcentral, Vaxholm, Sweden*

Karcinom dojke je najčešća zloćudna bolest žena u razvijenom svijetu. U RH od ove bolesti godišnje oboli preko 2500 žena. Inhibitori aromataze su lijekovi, koji se koriste kao adjuvantna terapija u liječenju karcinoma dojke kod žena koje su u menopauzi i boluju od uznapredovalog ili metastatskog karcinoma dojke s pozitivnim hormonskim receptorima (ER+). Ovi lijekovi smanjuju razinu estrogena koja se stvara nakon menopauze iz androgena putem aromataza enzimskog kompleksa u perifernim tkivima (tkivo karcinoma dojke, masno tkivo, poprečnoprugasti mišići i jetra). Navedeni lijekovi se uzimaju 5 godina, te dodatno štite ženu još 5 godina (tzv. carry over effect). Artralgije se ubrajaju među vrlo česte i značajne nuspojave ovih lijekova, a nastaju kao posljedica nedostatka estrogena. Medijan njihovog pojavljivanja je 1.6 mj, te se javljaju u do 50% pacijentica koje uzimaju ove lijekove. Kod svih žena kod kojih će se pojaviti artralgije, njih 74% nastaju unutar prva tri mjeseca od početka uzimanja lijeka. Artralgije se najčešće javljaju u ručnom zglobu i šaci (60.4%), zatim u koljenima (59.7%), te u nožnom zglobu i stopalu (51.8%). Zbog navedenih nuspojava oko 20-50% pacijentica odustane od navedene terapije, koja se u pravilu uzima 5 godina. Čak do 47% žena odustane od terapije unutar 1 godine liječenja zbog artralgija. Prva metoda liječenja ovih nuspojava može biti zamjena jednog IA s drugim IA. Budući da su kod ovih žena pronađene i snižene vrijednosti vitamina D, suplementacija D3 vitaminom može bi korisna u prevenciji nuspojava. Korisni su i nesteroidni protuupalni lijekovi, kao ibuprofen, dok se COX-2 inhibitori ne preporučuju. Ispitana je i

Sažetak sa skupa

učinkovitost akupunkture, koja je dovela do smanjenja ukočenosti i bolova u zglobovima. Budući da je artralgiya uzrokovana AI izraženija kod pretilih žena, gubitak težine je dobra intervencija, kao i tjelovježba. Joga i TaiChi programi su pokazali smanjenja umora, te povećanje fleksibilnosti ispitanica.